

Datum
2020-11-26
Adress

Yttrande

Diarienummer
SN-2020-1224

Till
Revisorskollegiet

Uppföljning av granskning av upphandlingar och inköp SR-2010-79

Serviceämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Serviceämnden ser positivt på att revisionskontoret under 2019 granskade nämndens arbete med upphandling och inköp. Nämnden instämde i huvudsak med revisorskollegiets iakttagelser, bedömningar och rekommendationer och uppdrog åt serviceförvaltningen att ta fram en handlingsplan med förbättringsåtgärder för att åtgärda de brister som framkom i granskningsrapporten. Verksamhetsavdelningarna har under 2020 arbetat med förbättringsåtgärderna som beskrivs i detta uppföljande yttrande.

Åtgärderna har handlat om kommunikativa aktiviteter för att höja kompetensen kring inköp och upphandling samt om jäv och mutor hos chefer och medarbetare, tydliggörande av information om var avtal finns och åtgärder som syftar till att säkerställa att regler och styrdokument är väl kända bland chefer och medarbetare.

Yttrande

Serviceämndens sammanfattande yttrande

Serviceämnden ser positivt på att revisorskollegiet under hösten 2019 granskade nämndens arbete med upphandling och inköp. Nämnden instämde i huvudsak med revisorskollegiets iakttagelser, bedömningar och rekommendationer. Detta uppföljande yttrande beskriver de förbättringsåtgärder serviceämnden vidtagit utifrån revisorskollegiets rekommendationer, och i enlighet med en handlingsplan beslutad av förvaltningsledningen, som verksamhetsavdelningarna arbetat med under 2020.

Serviceämndens yttrande avseende följsamhet mot LOU m.m. - åtgärder

Genomförda åtgärder inom serviceämnden

- Förvaltningens jurist har, på uppdrag av förvaltningsledningen, haft en genomgång med alla verksamhetsavdelningarnas ledningsgrupper om serviceförvaltningens organisation för upphandling och inköp, hur arbetssättet är i förvaltningen, inköpsnätverkets uppdrag och ansvar samt vilka lagar och styrdokument som är tillämpliga. Detta för att ge alla ledningsgrupper en samlad och enhetlig kunskap som man sedan kan föra vidare inom sina respektive verksamheter.
- Förvaltningen har flera komplexa ramavtal och granskningsrapporten beskrev att det upplevdes som svårt i verksamheten att hitta gällande avtal. Organisationen i förvaltningen innebär att varje avdelning ansvarar för sina avtal samt har inköpsansvar som ska kontaktas i samband med behov av hjälp vid inköp och/eller upphandling. Det tydliggjordes i samband med genomgången hos verksamhetsavdelningarnas ledningsgrupper.
- Verksamhetsavdelningarna har vid olika mötestillfällen som exempelvis chefsmöten och arbetsplatsträffar informerat om och haft dialog om upphandling och inköp och tydliggjort var information om avtal finns. Avdelningarna har också beslutat om och planerat för att genomföra sådan information regelbundet.
- I granskningsrapporten beskrevs brister angående ramavtalet för färdtjänst med personbil. Som angavs i yttrandet till revisionen i april i år var upphandling då genomförd och nytt avtal tecknats som började gälla 2020-04-01.
- Verksamhetsavdelningarna har också på olika sätt utifrån sina förutsättningar arbetat fram digitala lösningar som ska underlätta för chefer och medarbetare att enkelt hitta information om inköp, upphandlingar och avtal och där man kan ha informationsutbyte. Några har exempelvis skapat Teams-grupper för det ändamålet.
- Kretsen av medarbetare som ska delta i utbildningar om upphandling och inköp har setts över inom avdelningarna för att säkerställa att det är relevanta medarbetare som deltar.
- Direktupphandlingssupporten har genomfört utbildning i direktupphandling för chefer och nyckelpersoner inom kommunteknik och skolrestauranger och utbildning är planerad att genomföras inom kommuntjänster. Stadsfastigheter genomför en gång varje år utbildning i direktupphandling och upphandling i regi av stadskontorets upphandlingsenhet eller Lindahls advokatbyrå.
- Ett arbete pågår med att sprida information kring tjänsten Direktupphandlingssupport inom serviceförvaltningen. Tjänsten finns sedan tidigare

i tjänstekatalogen på komin men har inte varit tillräckligt synlig. En artikel om tjänsten kommer i december i förvaltningens interna tidning Esset.

- En vägledning som guidar medarbetare till att lättare hitta information om inköp och upphandling har publicerats på komin samt kommunicerats till alla chefer i förvaltningen genom nyhetsbrevet SEF-chef.
- Inom ramen för intern kontroll genomfördes under våren en granskning av avtalstrohet och vilka rutiner som finns för avtalshantering inom kommunteknik. Den visade på behov av regelbundna utbildningar för medarbetare som har rätt att göra inköp samt förbättrad information om var avtal och relevanta styrdokument finns. Kommunteknik arbetar med åtgärder för att tillgodose de behoven. Exempelvis har man skapat en digital verktygslåda där chefer och medarbetare lätt hittar information och dokument som behövs för att göra direktupphandling.
- Inom avdelningarna har man sett över vilka som har beställningsrätt och säkerställt att det är rätt personer.
- En utredning pågår inom stadskontorets upphandlingsenhet för att hitta en lösning på en gemensam avtalsdatabas för staden. Serviceförvaltningen har på fråga från upphandlingsenheten uttalat sig positiv till en sådan lösning som skulle göra det enkelt att hitta avtal i samband med inköp, upphandling och avrop.

Förväntade effekter av ovan nämnda åtgärder

- Den genomgång av granskningens bakgrund och resultat samt förvaltningens organisering och arbetsätt kring inköp och upphandling, som förvaltningens jurist gjorde med verksamhetsavdelningarna skapade en större förståelse och ett större engagemang hos verksamhetscheferna för det arbetsområdet. Det i sin tur förväntas leda till att de lättare kan stödja sina respektive enhetschefer och sektionschefer i deras kommunikation om och arbete med upphandling och inköp inom sina verksamheter. Därmed minskar risken för att inköp och upphandlingar inte genomförs korrekt.
- Genom att chefer regelbundet informerar om och har dialog med sina medarbetare om regler och styrdokument för inköp, direktupphandling och upphandling och varför dessa måste följas, skapas ett ökat lärande och en medvetenhet om vikten av att göra rätt.
- Genom regelbundna utbildningsinsatser i upphandling och inköp för medarbetare och chefer blir dessa tryggare och säkrare i sitt arbete inom det området.

Servicenämndens yttrande avseende jäv, mutor och oegentligheter

Genomförda åtgärder inom servicenämnden

- En översyn av förvaltningens styrdokument angående mutor, jäv och oegentligheter har gjorts för att säkerställa att dokumenten är relevanta och aktuella, vilket visade sig att de var.
- Verksamhetsavdelningarna har vid olika mötestillfällen som exempelvis chefsmöten och arbetsplatsträffar informerat om och haft dialog om jäv och mutor. Avdelningarna har också beslutat om och planerat för att regelbundet informera om och ha dialog om jäv och mutor så att kunskapen om det upprätthålls inom verksamheten.
- Sveriges kommuner och regioner (SKR) har ett utbildningsmaterial om mutor och jäv på sin hemsida som är tillgängligt för alla. Det har använts inom verksamhetsavdelningarna på exempelvis chefsträffar och arbetsplatsträffar i samband med dialog om jäv och mutor.
- En film om jäv och en om mutor har producerats av HR-avdelningen och är publicerad på komin tillgänglig för alla medarbetare. Filmerna innehåller samtal mellan två medarbetare om olika situationer som man som anställd kan råka ut för och som tangerar eller är att betrakta som en jävsituation respektive en muta och hur man då bör agera.

Planerade åtgärder inom servicenämnden

- En granskning av hur avdelningarna säkerställer att *Riktlinjer för att motverka tagande och givande av muta* och *Riktlinjer avseende jäv och andra intressekonflikter* är väl kända hos medarbetarna kommer att genomföras i januari 2021.

Förväntade effekter av ovan nämnda åtgärder

- Ökad kunskap om och förståelse hos medarbetare och chefer för riktlinjer och regler och till vem man som anställd ska vända sig vid jävssituationer och misstankar om oegentligheter.
- Ökad förståelse hos chefer och medarbetare för varför det är viktigt att man som anställd i offentlig verksamhet inte ska försätta sig i situationer där jäv eller misstankar om oegentligheter kan uppstå.
- Minskad risk för att medarbetare och chefer försätts i eller försätter sig i situationer där misstanke om oegentligheter kan uppstå.

Ordförande

Jan Olsson (S)

Nämndsekreterare

Johanna Beckmann

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]